

Apoštol Pavel hovoří o naději ve svém listu Římanům. Doufáme v to, co nevidíme. „Ale doufáme-li v něco, co ještě nevidíme, čekáme na to s vytrvalostí“ (Řím 8,25). Doufám v to, co není zjevné, v uzdravující moc v mé duši, kterou často přehlížím, v lásku, která se právě zdá dohasínat, doufám v dobré jádro v druhém člověku, i když je zrovna nevidím, protože se dotýčný chová agresivně. Naděje vede ke spáse, která je v nás také neviditelná, ale která má být zjevena. Naděje směřuje k tomu, co do nás Bůh vložil, aby to naplno zazářilo, k tomu, aby se v nás neviditelné postupně začalo zjevovat. Je ovšem zapotřebí trpělivosti.

O životě z víry s Anselmem Grunem

„Jestliže pšeničné zrnko nezapadne do země a neodumře, zůstane samo; odumře-li však, přinese hojný užitek.“ Toto Slovo dá smysl i našemu životu, našemu utrpení a jednoho dne i naší smrti. Všeobecné bratrství, pro něž chceme žít, mír a jednota, které chceme vytvářet okolo sebe, jsou jen prázdným snem a vidinou, pokud nejsme připraveni jít po cestě, jakou nám ukázal náš Pán.

Jak dokázal „přinášet mnoho ovoce“?

Sdílel s námi všechno. Vzal na sebe naše utrpení. Stal se s námi temnotou, smutkem, únavou, rozporem... Zakusil zradu, samotu, byl sirotkem... Jedním slovem: „sjednotil se s námi“ a vzal na sebe vše, co nás tížilo.

Stejně tak i my. Zamílování do Boha, který se stává naším „bližním“, máme příležitost říci mu, že jsme mu nesmírně vděční za jeho nekonečnou lásku – budeme žít tak, jak žil On. I my jsme „bližními“ pro ty, se kterými se v životě setkáme. Chceme být připraveni „sjednocovat“ se s nimi, brát na sebe nejednotu, nést s nimi bolest nebo řešit nějaký problém konkrétní láskou, která se stala službou.

Ježíš opuštěný se dal celý. Ve spiritualitě, která je zaměřena na něj, má Ježíš Zmrtvýchvstalý plně zazářit a radost to má dosvědčit.

Chiara Lubichová

Dvě semínka

Dvě semínka se ocitla vedle sebe v plodné podzimní půdě. První semínko povídá: „Já chci vyrůst. Chci zapustit kořínky hodně hluboko a vyrašit nad zem. Chci rozvinout jemné lístky jako vlajky ohlašující příchod jara. Chci, aby mě slunce hrálo do tváře a aby mi na okvětních plátcích zářily kapičky rosy!“

A rostlo.

Druhé semínko si řeklo: „Mám to ale osud! Bojím se. Jestli zapustím kořínky do země, nevím, na co v té tmě můžu narazit. Jestli si prorazím cestu nad tvrdou zem, můžu si poničit svůj jemný klíček. A co když přijde hlemýžď a bude mi chtít sníst všechny lístečky? A kdybych rozvílo květy, může přijít nějaké dítě a utrhnout mi je. Ne, raději počkám, až bude bezpečněji.“

A čekalo.

Jednoho dne v předjaří vyběhla ven slepice a snažila se vyhrabat ze země něco k snědku. Našla semínko a sezobla je.

Bruno Ferrero – Paprsek slunce pro duši

Uvedené knihy je možné zakoupit na adrese www.ikarmel.cz

Prameny, odkazy

Jeruzalémská Bible; Felix Porsch – Evangelium sv. Jana – Malý stuttgartský komentář; Petr Mareček – www.biblickedilo.cz; Petr Karas – Boží slovo na každý den

Vydává Pastorační středisko brněnské diecéze ve spolupráci s Karmelitánským nakladatelstvím jako součást diecézního biblického programu Vezmi a čti.

Ke stažení na www.vezmiacti.cz.

5. neděle postní – cyklus B

22. března 2015

²⁰Mezi těmi, kdo přišli do Jeruzaléma jako poutníci, aby se o svátcích zúčastnili bohoslužeb, byli i někteří pohané. ²¹Ti přišli k Filipovi, který byl z galilejské Betsaidy, a prosili ho: „Pane, rádi bychom viděli Ježíše.“ ²²Filip šel a řekl to Ondřejovi; Ondřej a Filip pak šli a pověděli to Ježíšovi. ²³Ježíš jim na to řekl: „Přišla hodina, kdy Syn člověka bude oslaven. ²⁴Amen, amen, pravím vám: Jestliže pšeničné zrnko nezapadne do země a neodumře, zůstane samo; odumře-li však, přinese hojný užitek. ²⁵Kdo má svůj život rád, ztratí ho; kdo však svůj život na tomto světě nenávidí, uchová si ho pro život věčný. ²⁶Jestliže mi kdo chce sloužit, ať mě následuje; a kde jsem já, tam bude i můj služebník. Jestliže mi kdo slouží, Otec ho zahrne počtů. ²⁷Nyní je moje duše rozdechvena. Co mám říci? Otče, vysvobod' mě od té hodiny? Ale právě kvůli té hodině jsem přišel. ²⁸Otče, oslav své jméno!“ Tu se ozval hlas z nebe: „Oslavil jsem a ještě oslavím.“ ²⁹Lidé, kteří tam stáli a uslyšeli to, říkali, že zahřmělo. Jiní říkali: „To k němu promluvil anděl.“ ³⁰Ježíš jim na to řekl: „Ten hlas se neozval kvůli mně, ale kvůli vám. ³¹Nyní nastává soud nad tímto světem, nyní bude vládce tohoto světa vypuzen. ³²A já, až budu ze země vyvýšen, potáhnu všechny k sobě.“ Těmi slovy chtěl naznačit, jakou smrtí zemře.

Jan 12,20-33

Úvod k meditaci

Ježíš mluví o oslavení skrze cestu utrpení. Mluví o vítězství nad zlem. Jeho vítězství nad zlem je darem pro nás. Můžeme ho přijmout.

Výklad biblického textu

Kontext: Po slavnostním vjezdu Ježíše do Jeruzaléma (Jan 12,12n.) následuje delší Ježíšova řeč. Je to poslední Ježíšova veřejná řeč a ukončuje jeho sebezjevení světu (veřejnosti).

Podnětem řeči jsou Řekové, tj. pohané, kteří se chtějí s Ježíšem setkat. Tito Řekové přišli o velikonočních svátcích do Jeruzaléma, aby uctili pravého Boha. Nejednalo se zde o prose-lyty, tj. pohany, kteří přijali židovský Zákon s obřízkou a se všemi dalšími rituálními předpisy, ale o takzvané „bohobožné“, to je pohany, kteří přijali víru v jednoho Boha a převzali jen část židovského Zákona (sobotní příkázání, předpisy o pokrmeh atd.). Tito „bohobožní“ se ale nenechali obřezat, a tak v podstatě zůstali pohany. Pouze zde v tomto úryvku se v celé evangelní tradici objevují tito „bohobožní“. Ze Skutků apoštolů se dovidáme, že povelikonoční zvěstování evangelia je nejlépe přijato právě u nich a skrze ně pak evangelium proniká mezi pohany a do celého světa.

v. 21: Mezi Ježíšovými dvanácti učedníky byli pouze dva, kteří byli nositelé řeckého jména: Filip a Ondřej. Jméno Filip znamená „přítel koně“ a jméno Ondřej znamená „mužný, tj. statečný, odvážný“.

v. 23: Ježíš osobně kázal pouze Židům, zatímco k pohanům se obraceli s kázáním až apoštolové. Zdá se, že se Ježíš jakoby nezabývá záměrem Řeků, ale začíná mluvit o své hodině.

**Týden
s Božím
slovem**

1. čtení:

Jer 31,31-34

2. čtení:

Žid 5,7-9

Evangelium:

Jan 12,20-33

Srovnání:

Jan 7,35; Sk 6,1;

Jan 1,44; 6,5; 14,8; 6,36;

20,29; Jan 1,41; 6,8;

Mt 26,45; Mk 14,41;

Jan 13,31-32; 17,1;

1 Kor 15,36; Mt 10,39;

16,25; Mk 8,35;

Lk 9,24; 17,33;

Mk 10,21; Jan 14,3;

17,24; Žl 6,4;

Mk 14,34-35;

Jan 12,23; 13,31-32; 17,1;

Mk 1,11; 9,7;

Jan 5,37; Jan 11,42;

Jan 3,18; 5,22,27; 9,39;

12,48; Lk 10,18;

Jan 3,14; 8,28;

Mt 20,19; 26,2;

Jan 18,32

Avšak Ježíšova smrt je předpokladem misie u pohanů, neboť patří k nejbohatším plodům Ježíšovy smrti.

v. 27: Podle svědectví všech čtyř evangelií se Ježíš před svou smrtí obrací v modlitbě ke svému Otci. Atmosféra líčená v Janově evangeliu připomíná Ježíšovu modlitbu v Getsemanské zahradě, jak nám ji zachycují ostatní tři evangelia, proto mluvíme o janovské hodině na Olivové hoře.

V Matoušově evangeliu se Ježíš modlí, aby se stala Boží vůle, zatímco v Janově evangeliu se modlí, aby Boží jméno bylo oslaveno. Jedná se o různé varianty proseb, se kterými se setkáváme v modlitbě „Otčenáš“ a které vyjadřují styl Ježíšovy modlitby.

v. 28: Na Ježíšovu modlitbu odpovídá hlas z nebe. Tato slova zaznívající z nebe dávají najevo účinek Ježíšovy smrti. Ježíšův příchod do tohoto světa byl spojen s oslavením Otce. Celý Ježíšův život, jeho vyučování, veškeré jeho skutky byly spojeny s Otcovým oslavením. Zvláště pak Ježíšova smrt je oslavou Otce, protože On Ježíše vzkřísil z mrtvých a protože Ježíš skrze svou smrt zprostředkovává dar života. Lidé, kteří uslyšeli tento hlas, se ulekli. Někteří se domnívali, že zahřmělo, jiným se zdálo, že promluvil anděl. Ježíš se však ujímá slova a zdůrazňuje důležitost tohoto okamžiku: „Nyní nastává soud nad tímto světem, nyní bude vládce tohoto světa vypuzen“ (Jan 12,31). Ježíšova smrt sice zdánlivě poukazuje na vítězství ďábla, ve skutečnosti však Ježíšova smrt znamená jeho zničení.

Ježíšova smrt na kříži je zároveň konečným vítězstvím nad ďablem. On bude vyvržen ven (Jan 12,31). Již nemá žádné mocenské postavení. Působení ďábla je charakteristické tím, že člověka odděluje od Boha, že člověku Boha zakrývá a že zrak člověka v pohledu na Boha zatemňuje. Ježíšova smrt je největším zjevením Boží lásky vůči lidem.

K tématu

Jak si vykládáte slova vašeho jmenovce svatého Anselma o kříži, který splatil dluh lidstva ďáblu?

Svatý Anselm se snažil vysvětlit svým současníkům význam Ježíšovy smrti racionálním způsobem. Jeho mottem byla fides quaerens intellectum – víra hledající světlo rozumu.

Snažil se pronikat vírou rozumem. Zvolil jazykové prostředky odpovídající době. Byla to řeč germánského práva. Snažil se věřícím i nevěřícím poskytnout odpověď na otázku, jak lze sloučit Ježíšovo strašlivé utrpení a smrt s představou dobrotivého a spravedlivého Boha. Pokusil se vysvětlit, že Kristovo ukřižování za naše hříchy zcela odpovídá Božímu milosrdenství i spravedlnosti.

V časech právní nejistoty a chaotických poměrů zvolil k objasnění tajemství spásy skrytého v Ježíšově smrti právnických obrátů. Způsob jeho vyjadřování je nám dnes už cizí, musíme si jej přeložit do současného jazyka.

V žádném případě nesmíme z jeho nauky vyvodit závěr, že by Bůh potřeboval smrt vlastního Syna, aby nám mohl odpustit. To odporuje Božímu přístupu. Spíše mu šlo o to, jak člověku zaručit a uchovat jeho důstojnost. Ježíšova svobodně zvolená smrt z lásky k nám hříšníkům nám naši důstojnost navrácí. V dějinách teologie existovala celá řada pokusů, jak vykládat tajemství záchranu člověka v Ježíšově smrti a vzkříšení. Sama Bible k tomu uvádí celou řadu obrazů: osvobození, očistění, odpuštění, vykoupění. Ten, kdo se ocitl v hmotných dluzích, dokáže uvedené obrazy velice dobře pochopit: Nemusím splácet svůj dluh, někdo jej za mě vyrovnal.

Vždycky ale musíme mít na paměti, že jde o pouhý obraz, který má osvětlit nepochopitelnou skutečnost nekonečné lásky Boha, který proměňuje kříž – nástroj lidské krutosti – ve výsostné zjevení lásky. Obrazem této lásky je právě umořený dluh, který už nemusíme splácet, kvůli němuž už nemusíme krvácet, ponížovat se a sami sebe trestat.

Kde v Písmu svatém můžeme najít zmínku o sebezpřijetí a o správném obrazu sebe samého? V jakém vztahu je to k výročkám o odříkání a sebezápору?

Ježíšovo přikázání milovat druhého jako sebe sama nás vybízí k sebezpřijetí. Druhého dokážeme přijmout pouze za předpokladu, že přijímáme sami sebe. Jinde v evangeliu Ježíš říká: „Kdo nese

svůj kříž a nejde za mnou, nemůže být mým učedníkem“ (Lk 14,27). Nést kříž znamená přijmout sám sebe se všemi protiklady, se světlými i stinnými stránkami. Dalším biblickým místem je Ježíšovo podobnutí o stavbě věže (srov. Lk 14,28–30). Věž svého života bychom měli budovat pro nás dosažitelnými prostředky, kameny své životní cesty. Vybudujeme-li ji příliš malou, mine se náš život cílem. Když ji naopak navrhne příliš velkou, nedokážeme ji dostavět. Je třeba nalézt správnou míru. Ježíšovo slovo o sebezápore znamená, že se máme osvobodit od vlastního ega. To se totiž snaží všeho využít pro sebe, krouží kolem vlastního středu. Od ega bychom se měli posunout ke svému skutečnému bytí, které tvoří pravý střed naší osoby, naši podstatu. Své bytí bychom neměli zapírat. Zato je třeba bránit se vlastnímu egu a osvobodit se z jeho zotročující moci. Sebezápór by se neměl zvrhnout ve znehodnocení a ponížování vlastního bytí. Naopak Ježíš má v tomto ohledu na mysli cestu k osvobození se z moci ega, abychom byli prostupní pro Božího Ducha. Kdo sám sebe posouvá do středu pozornosti, působí nepříjemně na své okolí. Naopak člověk otevřený Duchu svatému dokáže lépe navazovat vztahy s ostatními. Znamená to přínos pro něho samého. Sobec škodí především sám sobě.

Jak pomoci člověku trpícímu hlubokou depresí, který navíc zápasí o víru, protože je přesvědčen, že se o něj Bůh nestará?

Depresivnímu člověku se Bůh často zdá velice vzdálený. Všechno se mu jeví temné. Existují stavy deprese, které jsou reakcí na zkušenost bolestné ztráty, nebo endogenní deprese, které nakonec ústí ve fyzickou chorobu a vyžadují patřičnou léčbu a medikaci.

Vždycky je ale důležité nechápat depresi jako stav, který jsme si sami zavinili, nebo jako projev nedostatečné víry. Je to výzva, na kterou bychom se měli snažit odpovědět duchovně. Depresivního člověka bychom měli brát ve stavu jeho opuštěnosti a temnoty vážně. Měli bychom si ušetřit laciné rady, že se má radovat z krásy přírody nebo si dopřát dobrý oběd. Protože ten, kdo trpí depresí, se právě kvůli své nemoci nedokáže z ničeho skutečně radovat.

Já bych takovému člověku řekl: Chápu, že je těžké vydržet tu temnotu a osamělost. Ale snaž se smířit se s depresí. Navzdory zdánlivé nesmyslnosti má svůj smysl. Ptej se jí, co se ti snaží říct. Možná to, že bys měl více zachovávat zdravou míru, abys o sebe dokázal lépe pečovat a svou touhu po dokonalosti nechal plavat. Na svou depresi bys měl najít vlastní odpověď. Máš-li dojem, že všechno kolem tebe je temné, dovol své depresi, aby tě vedla do hlubin. Tam, v hloubi tvé duše, přebývá Bůh. A tvoje cesta k němu nepovede oklikou kolem deprese, nýbrž skrze ni. Bůh je v tobě, i když ho necítíš. Křič k němu ze svých hlubin. Řekni mu, jak trpíš svou bezmocí. Možná ho vytušíš právě ve své bezmoci, zjistíš, že tě obklopuje svou láskou.

A dovol své depresi, aby rozbila tvé ego. Aby rozbila tvou představu o životě. Ona tě takto může otevřít Bohu, jenže zcela jinému. Bohu přebývajícímu v temnotě. Bohu, který chce právě v soumraku tvého srdce rozestřít svůj pokoj.

Mohl byste říct něco o naději?

Naděje je důležitou křesťanskou ctností. Dante, autor Božské komedie, umístil ve svém líčení nad pekelnou bránu nápis: „Vzdej se vši naději!“ Místo bez naděje se stává peklem.

Naděje nám vlévá vnitřní život. Otvírá nás pro budoucnost a umožňuje nám kráčet jí vstříc s důvěrou. Ale naděje je důležitá i pro společenství. Jak říká francouzský filozof Gabriel Marcel, naděje je vždycky doufáním v tebe i doufáním ve mne. Doufám-li v někoho, nevzdávám to s ním, přestože vím, že to s ním v daném okamžiku nepadá zrovna růžově, nebo že jde zrovna po špatné cestě. Naděje má moc proměňovat. Křesťanská nauka o ctnostech řadí naději k lásce a víře. Naděje nám rozšiřuje duši. Dodává nám odvahy, abychom se nikdy nevzdávali – abychom se nevzdávali naděje pro sebe ani pro druhé, nýbrž abychom s důvěrou procházeli životními turbulencemi, vždyť s námi je Bůh.

V lodce našeho života s námi sedí Ježíš – ten, který zemřel a vstal z mrtvých. On je tím vlastním a nejhlubším základem naší naděje. ukazuje nám, že i sama smrt a ztroskotání na kříži nás nedokáže o naději připravit. Lásky je silnější než smrt. To je skutečný základ naší naděje.